

High-Tech Σύννορα και η αρωγή του ΕΜΠ σε αυτά

λίγα λόγια για το ρόλο του πανεπιστημίου

Το «δημόσιο» πανεπιστήμιο ποτέ δεν υπήρξε αθώο πεδίο εξέλιξης των επιστημών και της τεχνολογίας, αλλά ο ρόλος και οι σκοπιμότητές του εξυπηρετούσαν πάντοτε πιστά το εκάστοτε καπιταλιστικό μοντέλο. Μέσα στο πανεπιστήμιο όχι μόνο αναπαράγονται οι προϋποθέσεις των καπιταλιστικών σχέσεων παραγωγής (καταμερισμός εργασίας, αναπαραγωγή δεξιοτήτων/ειδικεύσεων και κοινωνικών ιεραρχιών), αλλά και νομιμοποιούνται ιδεολογικά. Εκτός αυτού, το πανεπιστήμιο λειτουργεί και ως μια κανονική επιχείρηση, με όρους κέρδους, παραγωγικότητας και ανταγωνιστικότητας. Λειτουργεί ως πάροχος της γνώσης και του (φθηνού ή τζαμπα) ανθρώπινου δυναμικού του (φοιτητές, διδακτορικούς), ανταποκρινόμενο στις ανάγκες του κράτους και των αφεντικών, και με το... αζημίωτο φυσικά (λήψη χρηματοδοτήσεων και επιχορηγήσεων, διαχείριση κονδυλίων).

ιστορικό πλαίσιο

Σε μια μικρή ιστορική αναδρομή του ελληνικού πανεπιστημίου, εύκολα παρατηρούμε τη διαρκή προσαρμογή του στους εκάστοτε οικονομικούς συσχετισμούς που επιβάλλονται από τον ελληνικό καπιταλισμό. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί η συγκυρία της «ξέγνοιαστης» δεκαετίας του 80, η οποία καθορίζεται σε μεγάλο βαθμό από την ένταξη της Ελλάδας στην ΕΟΚ, καθώς σε μια στρατηγικά αναγκαία προσπάθεια εξευρωπαϊσμού της εθνικής οικονομίας δημιουργείται από τα αφεντικά ανάγκη για αύξηση της κερδοφορίας τους. Κατά συνέπεια γεννιούνται απαιτήσεις για εκσυγχρονισμό της παραγωγικής διαδικασίας και μια εργατική δύναμη πιο λειτουργική/παραγωγική/πειθαρχημένη που θα μπορεί να λειτουργήσει νέες τεχνολογίες. Το πανεπιστήμιο με τη σειρά του, υπακούοντας στις απαιτήσεις των αφεντικών, μπαίνει σε μια διαδικασία εξέλιξης της τεχνολογίας προς μια πιο προσοδοφόρο κατεύθυνση και επαναπροσδιορισμού των ιδεολογικών συνόλων που εμφυσεί στους εκπαιδευόμενους, καθώς και προσαρμογής αυτών στις πλέον κυρίαρχες αξίες (νεοφιλελευθερισμός, αξιοκρατία, καριερισμός, ατομισμός) –

σκοπός των παραπάνω είναι και πάντα θα είναι η εξασφάλιση και διαιώνιση των υλικών συσχετισμών του υπάρχοντος οικονομικού συστήματος. Πιο συγκεκριμένα, θεσμοθετείται η έρευνα στην λογική της οικονομικής αποτελεσματικότητας (νόμος Σουφλιά, 1992). Δημιουργούνται ερευνητικά πανεπιστημιακά ινστιτούτα ως ΝΠΙΔ τα οποία θα αποτελέσουν αυτόνομους φορείς ή διαμεσολαβητές χρηματοδότησης ερευνών που θα στηρίζουν τα οικονομικά και γεωπολιτικά συμφέροντα του κράτους (βλ. ΕΠΙΣΕΥ).

Πανεπιστήμια και στρατοαστυνομικό σύμπλεγμα

Τα καπιταλιστικά κράτη παλεύουν διαρκώς για την κυριαρχία τους με όρους βίαιης επιβολής (οικονομικής και μη). Έτσι, βρίσκονται σε διαρκή σύγκρουση εσωτερικά, με την τάξη των καταπιεσμένων και τις αρνήσεις της, και εξωτερικά, στα πλαίσια των διακρατικών ανταγωνισμών που διεξάγονται σε παγκόσμιο επίπεδο. Προκύπτουν, λοιπόν, ανάγκες για υψηλές δαπάνες οι οποίες αφορούν την ανάπτυξη τεχνολογίας και την παραγωγή γνώσης για αναβάθμιση των μέσων καταστολής και επιτήρησης, καθώς και για υποστήριξη του милитаристικού μοντέλου. Αυτές τις επιταγές του στρατοαστυνομικού συμπλέγματος φροντίζει να ικανοποιεί το πανεπιστήμιο (με αντίτιμο τις ανάλογες χρηματοδοτήσεις φυσικά), παράγοντας την απαραίτητη έρευνα και αναπαράγοντας την απαιτούμενη επιστημονική γνώση. Ερευνητικά προγράμματα για βελτιστοποίηση της επιτήρησης στα σύνορα (ηλεκτροφόρος φράχτης στον Έβρο - HMMY, drones - Μηχανολόγοι, πρόγραμμα Jason - HMMY και Poseidon - Τοπογράφοι), ενίσχυση της καταστολής (ασπίδες των MAT - Μηχανολόγοι), αλλά και σεμινάρια σχετικά με τη συμμετοχή του πανεπιστημίου στον κρατικό σχεδιασμό (Τμήμα Διεθνών Σπουδών - Πάντειος), την ιδεολογική και θεωρητική συναρμολόγηση της δημόσιας τάξης (Τμήμα Εγκληματολογίας - Πάντειος) καθώς και συνεδριάσεις με ΜΚΟ για τη διαχείριση προσφυγικών ροών (Τμήμα Κοινωνιολογίας και Ψυχολογίας - Πάντειος) αποτελούν χαρακτηριστικά παραδείγματα αυτού. Είναι, λοιπόν, ξεκάθαρο πως κράτος και πανεπιστήμιο βαδίζουν χεράκι-χεράκι, με το δεύτερο να είναι σε θέση να ικανοποιήσει τις ανάγκες του πρώτου, εντός οποιασδήποτε συγκυρίας. Έτσι, όταν κύριο μέλημα του κράτους, άρα και του στρατοαστυνομικού συμπλέγματος, γίνεται η διαχείριση και ο έλεγχος προσφυγικών / μεταναστευτικών ροών, το πανεπιστήμιο ακολουθεί πιστά.

η συγκυρία

Τη διετία 2014-2016 η όξυνση των πολεμικών συγκρούσεων στην Συρία, το Ιράκ και το Αφγανιστάν δημιουργεί υπεράριθμες προσφυγικές ροές προς την Ε.Ε., οι οποίες έρχονται να προστεθούν στα μεταναστευτικά ρεύματα που διαχρονικά δημιουργούν ο πόλεμος, η τρομοκρατία και η εξαθλίωση, αναπόσπαστα κομμάτια της διαδικασίας εξασφάλισης της οικονομικής εκμετάλλευσης των «τριτοκοσμικών» χωρών από το δυτικό κεφάλαιο. Η συγκυρία αυτή επιβάλλει νέους συσχετισμούς στα Ευρωπαϊκά σύνορα βάσει των οποίων τα κράτη της Ε.Ε. επαναπροσδιορίζουν τις μεταναστευτικές τους πολιτικές. Πολιτικές που διαφοροποιούνται ανάλογα με τα γεωπολιτικά και οικονομικά συμφέροντα του κάθε κράτους. Κράτη που έχουν ανάγκη για φθηνό εργατικό δυναμικό δέχονται κομμάτι των προσφυγικών ροών, με σκοπό την αξιοποίησή του από μικρά και μεγάλα αφεντικά, ενώ άλλα κλείνουν τα σύνορα, σε μια προσπάθεια αποστείρωσης και εν μέσω έξαρσης εθνικιστικών και ξενοφοβικών τάσεων. Στο κλίμα αυτό το ελληνικό κράτος, ως κράτος υποδοχής, καλείται να ακολουθήσει και αυτό μια μεταναστευτική πολιτική σύμφωνη με τα δικά του συμφέροντα αλλά και τις επιταγές της Ε.Ε.. Ποια είναι αυτή η πολιτική; Η συγκέντρωση και η πολύμηνη παρακράτηση των μεταναστών σε άθλιες συνθήκες στα κέντρα κράτησης. Κέντρα κράτησης που λειτουργούν ως προσοδοφόρος μηχανισμός για το κράτος μέσω της διεκδίκησης των κονδυλίων της Ε.Ε., αλλά και ως ισχυρό διαπραγματευτικό εργαλείο για συμφωνίες με άλλα ευρωπαϊκά (και γειτονικά) κράτη αναβαθμίζοντας την θέση του στην ευρύτερη γεωγραφική περιοχή, εγγυώμενο την ασφάλεια και την σταθερότητα της. Και ποιες είναι οι κυριότερες από τις επιταγές της Ε.Ε.; Η αυξημένη αστυνόμευση των συνόρων μέχρι του σημείου στρατιωτικοποίησης τους αλλά και η διαμόρφωση ενός νέου πολιτικού πλαισίου με την υπογραφή συμφωνιών μεταξύ της Ε.Ε. και γειτονικών κρατών για μαζική συγκράτηση προσφυγικών ροών (και) έξω από τα σύνορα της (κέντρα κράτησης σε Λιβύη, Τουρκία, Μαρόκο) και επαναπροώθηση των αιτούντων ασύλου πίσω στις χώρες προέλευσης τους ή χώρες χαρακτηρισμένες ως «ασφαλείς ζώνες», όπως είναι η Τουρκία (ήδη υπογεγραμμένη συμφωνία Ε.Ε. – Τουρκίας 18/3/2016), η Λιβύη, το Σουδάν και η Αίγυπτος (αναιρώντας ακόμα και τις συμφωνημένες από τα ίδια τα κράτη αρχές του διεθνούς δικαίου του ασύλου).

Τι συμβαίνει φέτος; τι είναι το RANGER;

Το ΕΜΠ, πιστό στο ρόλο του διεξάγει και φέτος μέσω του τμήματος ΗΜΜΥ και του ερευνητικού του βραχίονα ΕΠΙΣΕΥ το ερευνητικό πρόγραμμα RANGER. Δύο μήνες μετά την υπογραφή της συμφωνίας ανάμεσα σε Ε.Ε. και Τουρκία, ανακοινώνεται από το ΥΠ.ΕΘ.Α ότι, στις 25 και 26 Μαΐου 2016, επιτελείς της ΔΙΔΕΑΠ θα συμμετάσχουν στην εναρκτήρια συνάντηση του προγράμματος RANGER που εντάσσεται στις δράσεις του HORIZON 2020 και χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση με εκτιμώμενο κόστος γύρω στα 8 εκατομμύρια ευρώ. Το πρόγραμμα αποτελεί προϊόν συνεργασίας του ΕΜΠ, του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας, του ΝΑΤΟ (και λοιπών ευρωπαϊκών φορέων) και έχει καταληκτική ημερομηνία στις 31/10/2019. Ειδικότερα, το ερευνητικό αυτό αφορά το σχεδιασμό Radar άμεσης απόκρισης και υψηλής ικανότητας ανίχνευσης, αναγνώρισης και ταυτοποίησης των «εγκληματικών και επικίνδυνων στοιχείων» που δύναται να εντοπιστούν στα ευρωπαϊκά σύνορα, κατονομάζοντας ως τέτοια και τους πρόσφυγες/μετανάστες. Σκοπός του RANGER είναι η αναβάθμιση του ελέγχου και της προστασίας των ευρωπαϊκών συνόρων, με αιχμή την επιτήρηση και διαχείριση των μεταναστευτικών ροών, ενισχύοντας έτσι την προσπάθεια για συστηματική συγκέντρωση, εγκλεισμό σε κέντρα κράτησης και εξαθλίωση των παραπάνω υποκειμένων από το ελληνικό κράτος (όπως και από κάθε κράτος με ρόλο προστάτη-φρουρού των συνόρων της Ε.Ε.). Έρχεται λοιπόν το RANGER να συνεισφέρει στην γενικευμένη διαδικασία απαξίωσης και καταδίκης ανθρώπινων ζωών, η οποία διαμορφώνει το πλέον υποτιμημένο κομμάτι της εργατικής τάξης και τις συνθήκες νομιμοποίησης της οικονομικής, και όχι μόνο, εκμετάλλευσής του.

Εμείς που αντιλαμβανόμαστε το ΕΜΠ ως κάθε άλλο παρά πάροχο ουδέτερης γνώσης και φορέα ανάπτυξης της τεχνολογίας και της επιστήμης, καθαρά «για την επιστήμη», που κινούμαστε καθημερινά σε αποστειρωμένους χώρους, γεμάτους καριερίστες, ανοιχτοσχολάκηδες, καθηγητάδες, караβανάδες και «αθώους», δήθεν ουδέτερους φοιτητές, στεκόμαστε απέναντι:

σε κάθε συνεργασία με μπάτσους και στρατό,

σε κάθε λογική «η επιστήμη για την επιστήμη»,

σε κάθε προσπάθεια ενίσχυσης του συστηματικού εγκλεισμού μεταναστών σε στρατόπεδα συγκέντρωσης και της γενικότερης υποτίμησης των ζωών τους.

**Ξανά και ξανά: να κάνουμε το ΕΜΠ
επικίνδυνη επένδυση για τα αφεντικά**

Αυτοδιαχειριζόμενο Στέκι Πολυτεχνείου, αίθουσα 11 κτ. Χημικών Μηχανικών
<http://stekipolytexneiou.org>